

Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
AMICUS EUROPAE

**FAE Policy Paper
nr 12/2012**

Piotr A. MACIĄŻEK

Relacje Gruzja – NATO a wzrost napięcia na Kaukazie

Jesienią 2011 roku prezydent Gruzji M. Saakaszwili stwierdził, że szczyt NATO w Chicago przyspieszy integrację tego kraju z Sojuszem. Kilka tygodni później z wizytą w Tbilisi przebywał Sekretarz Generalny Sojuszu, Anders Fogh Rasmussen oraz prezydenta Francji Nicolas Sarkozy. Kontakty Gruzji i NATO zaczęły stopniowo powracać na tory sprzed Wojny Pięciodniowej z 2008 roku.

W dn. 3 kwietnia b.r. Sekretarz Generalny NATO poinformował na swoim Twitterze o spotkaniu z gruzińskim prezydentem M. Saakaszwilim. W *tweetach* padają określenia takie jak „specjalny partner” oraz pochwały pod gruzińskim adresem, m.in. w kwestii odgrywania przez Gruzję roli „drugiego największego, a wkrótce największego, kontyngentu w Afganistanie spoza grona państw NATO”. Być może jednak najważniejszymi słowami, które padły na wspomnianym spotkaniu i zostały upublicznione, było przypomnienie ustaleń szczytu Sojuszu w Bukareszcie, na którym – co podkreślił A. F. Rasmussen – obiecano, że Gruzja pewnego dnia zostanie członkiem NATO. Sekretarz Generalny jasno określił aktualność tych gwarancji, stwierdzając, iż „ta decyzja jest wciąż ważna”.

Choć deklaracje tego typu nie są nowością, to jednak padają one w kontekście zbliżającego się majowego szczytu NATO w Chicago, na którym nie dojdzie do spotkania przedstawicieli Sojuszu i Rosji¹.

Aktywność Sekretarza Generalnego NATO datująca się na późną jesień zeszłego roku (listopad) i kontynuowana w chwili obecnej, pokrywa się z pierwszymi doniesieniami² o nadzwyczajnej aktywności rosyjskich wojsk na Kaukazie (grudzień). Ewakuowano wtedy rodziny rosyjskich wojskowych z armeńskiej placówki w Giumri, a bazy w Abchazji i Osetii Południowej postawiono w stan podwyższonej gotowości.

Tweety Rasmussena pojawiły się na popularnym mikroblogu zapewne w celu wzmocnienia przekazu marcowych manewrów gruzińsko-amerykańskich „Agile Spirit 2012” i pełnią podobną do

¹ <http://wiadomosci.onet.pl/swiat/rasmussen-nie-bedzie-szczytu-nato-rosja-w-chicago,1,5066430,wiadomosc.html>

² <http://politykawschodnia.pl/index.php/2012/04/07/maciazek-przebrojona-i-rozlokowana-armia-rosyjska-gotowa-do-ataku-na-kaukaz/>

nich symboliczną rolę (uczestniczyło w nich 300 *Marines*)³. Co może oznaczać takie natężenie wspomnianej symboliki i retoryki w ostatnich miesiącach?

Biorąc pod uwagę skorelowanie działań NATO tj. wypowiedzi i ćwiczeń wojskowych z rosyjską aktywnością wojskową w regionie uzyskujemy odpowiedź. Nie jest nią z pewnością szczyt NATO w Chicago. Polityka administracji Obamy jest przecież powszechnie znana i nie ma ona nic wspólnego z sympatią Georga W. Busha do Saakaszwilego i jego kraju. Świadczy o tym m.in. przesłuchanie nowego ambasadora amerykańskiego w Gruzji przez kongres. Richard Norland desygnowany na to stanowisko stwierdził, że „nadchodzące wybory w Gruzji staną się papierkiem lakmusowym dla członkostwa tego kraju w NATO”⁴. W obliczu wzrastających wpływów politycznych najbogatszego Gruzina – Bidziny Ivanishwilego i wyzwania, jakie rzucił on M. Saakaszwilemu⁵, nie jest to wypowiedź przyjazna wobec obecnej administracji gruzińskiej.

Tymczasem Rosjanie przebroili swą 58. Armię odpowiedzialną za utrzymanie ładu na Kaukazie w 60 proc. w stosunku do 2008 roku, a siły lotnicze stacjonujące pod Elbrusem w niemal 100 proc. Dyslokowali także dodatkowe oddziały *Specnazu* w Kraju Stavropolskim oraz unowocześnioną w 65 proc. Flotę Kaspijską, która stacjonuje obecnie w Dagestanie. Zapowiedzieli także przyśpieszenie manewrów „Kaukaz 2012”.

Do eskalacji uśpionego obecnie konfliktu z 2008 roku może dojść także w wyniku ewentualnego ataku Izraela i/lub USA na Iran. Najważniejsze są jednak możliwości geoekonomiczne, jakie w cieniu ew. kolejnej operacji militarnej na Kaukazie mogłaby uzyskać Rosja. Chodzi tu m.in. o projekt transkaspijski, kluczowy dla europejskich planów dywersyfikacyjnych. Moskwa nie akceptuje forsowanego przez Baku strefowego podziału akwenu kaspijskiego (na równe sektory narodowe), twierdząc, że pozwalając na ułożenie gazociągu swoim nadkaspijskim „partnerom”, *de facto* uznałaby ich rozwiązania podziału wód Morza Kaspijskiego. „Niezawisimaja Gazieta” otwarcie już mówiła o „wariacie gruzińskim” w przypadku nieuwzględnienia rosyjskich postulatów⁶. Azerbejdżan – o czym warto wspomnieć – to

³ <http://politykawschodnia.pl/index.php/2012/03/25/jarocki-polityczna-symbolika/>

⁴ <http://politykawschodnia.pl/index.php/2012/03/22/wybory-w-gruzji-papierkiem-lakmusowym-dla-czlonkostwa-w-nato/>

⁵ <http://politykawschodnia.pl/index.php/2011/10/21/skrzypczyk-gruzinski-palikota/>

⁶ <http://politykawschodnia.salon24.pl/366699,rosja-grozi-wojna-o-morze-kaspijskie>

Relacje Gruzja – NATO a wzrost napięcia na Kaukazie
FAE Policy Paper nr 12/2012
Piotr A. Maciążek

także główny dostawca surowca dla South Stream i TANAP (gazociągu transanatolijskiego), oba projekty zaś to główna konkurencja Nabucco.

W tym kontekście werbalne gwarancje NATO wobec Gruzji mogą stanowić jedynie swego rodzaju odstraszcacz skierowany w stronę Rosji, która wyciągnęła wnioski z Wojny Pięćdniowej, zmodernizowała i wzmocniła swoje siły oraz zmilitaryzowała uzyskane w jej wyniku terytoria separatystyczne. Teraz wyczekuje jedynie na dogodną sytuację międzynarodową...

**Tezy przedstawiane w serii „Policy Papers” Fundacji Amicus Europae
nie zawsze odzwierciedlają jej oficjalne stanowisko !**

Kontakt

**Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
„Amicus Europae”**

Aleja Przyjaciół 8/5
00-565 Warszawa, Polska

Tel. +48 22 622 66 33
Tel. +48 22 622 66 03
Fax: +48 22 629 48 16

email: fundacja@fae.pl, www.fae.pl

FAE Policy Paper nr 12/2012

**Relacje Gruzja-NATO
a wzrost napięcia na Kaukazie**

Autor: Piotr A. Maciążek

Ekspert Zespołu Analiz Fundacji *Amicus Europae*, ekspert Instytutu Jagiellońskiego, publicysta.
Redaktor naczelny portalu „Polityka Wschodnia.pl”.

Nadrzędną misją Fundacji **AMICUS EUROPAE** jest popieranie integracji europejskiej, a także wspieranie procesów dialogu i pojednania, mających na celu rozwiązanie politycznych i regionalnych konfliktów w Europie.

Do najważniejszych celów Fundacji należą:

- Wspieranie wysiłków na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego, państwa prawa i umocnienia wartości demokratycznych;
- Propagowanie dorobku politycznego i konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej;
- Propagowanie idei wspólnej Europy i upowszechnianie wiedzy o Unii Europejskiej;
- Rozwój Nowej Polityki Sąsiedztwa Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Ukrainy i Białorusi;
- Wsparcie dla krajów aspirujących do członkostwa w organizacjach europejskich i euroatlantyckich;
- Promowanie współpracy ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki, szczególnie w dziedzinie bezpieczeństwa międzynarodowego i rozwoju gospodarki światowej;
- Integracja mniejszości narodowych i religijnych w społeczności lokalne;
- Propagowanie wiedzy na temat wielonarodowej i kulturowej różnorodności oraz historii naszego kraju i regionu;
- Popularyzowanie idei olimpijskiej i sportu.